

Mali Tabloların FASB 52, IAS 21 Ve TMS 21 Doğrultusunda Yabancı Para Cinsinden İfade Edilmesi - doi: 10.17932/IAU.IAUD.m.13091352.2015.7/28.41-52

Mahmut DEMİRBAŞ¹
Yunus SANSAR²

Özet

Yabancı ülkelere yatırım yapan işletmelerin sayısı giderek artmaktadır. Bu işletmeler diğer ülkelerde kurdukları şubelerle veya ortaklıklarla faaliyet gösterebilirler. Bu işletmelerin temel problemi, , yabancı ülkelerdeki şubelerinin ve ortaklıklarının yabancı paralı finansal tablolarını kendi finansal tabloları ile birleştirebilmek veya konsolide edebilmek için kendi para birimine çevirmektir. Yabancı finansal tabloların çevrilisinde kullanılan dört yöntem mevcuttur. Bu yöntemler; cari - cari olmayan yöntem, parasal - parasal olmayan yöntem, geleneksel yöntem ve dönem sonu kuru yöntemidir. Ancak, günümüzde sadece sonu yöntem kullanım alanı bulmaktadır. Bu çalışmada, yabancı paralı finansal tabloların çevirisinde kullanılan yöntemler, kullanılacak yöntemin belirlenmesi ve çeşitli ülke uygulamaları üzerinde durulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Kur değişim etkileri, IAS 21, FASB 52, Yabancı paralı finansal tablolar

¹ Yeni Yüzyıl Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme Bölüm Başkanı,
Mahmut.demirbas@yeniyuzuil.edu.tr

² İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Muhasebe ve Finans Anabilim Dalı Muhasebe ve Denetim Programı Yüksek Lisans Öğrencisi-Stajyer SMMM, yunus.sansar@ismmmo.org.tr

Abstract

The number of businesses investing in foreign countries is increasing. These enterprises may operate with branches or subsidiaries established in other countries. The main problem of these enterprises , their branches and subsidiaries financial statements of foreign mercenaries in foreign countries to be able to combine its financial statements , or to translate in order to consolidate its own currency . There are four methods used in the conversion of foreign financial statements. These methods ; current - non-current method , monetary - non-monetary method is the traditional method and period -end exchange rate method . However, the current is only find utility in the last method. In this study, the methods used in the translation of financial statements of foreign mercenaries , determining the method to be used and will focus on applications of other countries.

Keywords: *Currency exchange effects, IAS 21 , FAS 52, Foreign currency financial statements.*

Giriş

İşletmeler farklı Ülkelerdeki şubeleriyle ve kurdukları ortaklıklarla veya ortak oldukları işletmelerde faaliyet göstermektedirler. Ülke ekonomilerinin küreselleşmesi uluslararası ticaretlerde engellerin kalkması neticesinde bu işlemler hızla artış göstermektedir. Muhasebesel olarak irdelendiğinde ortaya çıkan temel sorun yabancı bir ülkede faaliyet gösteren işletmelerin bu ülkedeki faaliyetlerini raporlaması olarak karşımıza çıkmaktadır. Yatırım yapan işletme, yabancı işletme üzerinde kontrol gücüne sahip olmamakta birlikte, önemli bir etkinliğe sahip olabilir. Genel olarak, yatırım yapılan işletmenin % 20'sinden az % 50'sinden fazla olmamak üzere bir oy hakkına sahip olunması halinde kontrol gücünün var olduğu kabul edilir. Bu durumda yatırım yapılan işletme Öz kaynak yöntemine göre muhasebeleştirilmelidir. Öz Kaynak yöntemine göre muhasebeleştirilmesi için ise yabancı finansal tabloların çevrilmesi gereklidir. Söz konusu nedenler dışında yatırım yapılacak işletmenin değerinin belirlenmesi gibi birçok nedenle de finansal tabloların çevrilmesine ihtiyaç doğmaktadır.

1.Yabancı Paraya Dayalı İşlemler

İşletmeler faaliyetlerini yurtiçinde veya yurt dışında gerçekleştirebilirler. İşletme yabancı paraya dayalı faaliyetlerini finansal tablolarında hem

yabancı paralı işlemleri yerel para birimine hem de yabancı ülkedeki finansal tablolarını işletmenin raporlamadaki para birimine çevirmektedir. Türkiye Muhasebe Standartları 12 numaralı kur farkları standardında yabancı paraya dayalı işlemler tanımlanmıştır. Bu işlemler yabancı para birimini göre yapılan ve ödemesi yabancı para birimine göre yapılan işlemlerdir. Standartta söz edilen işlemler şöyledir,

- Fiyatı yabancı para birimi ile saptanan mal ve hizmet alım ve satımları,
- Yabancı para birimi üzerinden borç vermek ve almak,(TMS-12 Kur değişim etkilerinin muhasebeleştirilmesi 01.01.200 Resmi Gazete)
- Yabancı para birimi üzerinden yapılmış bir sözleşmenin tarafı olmak, yabancı para birimi üzerinden bir varlık edinmek veya varlığı elden çıkarmak.

UMS-21 Yabancı paraların kurundaki değişikliklerin muhasebesi standardında ise, ana şirketin yurt dışı faaliyetleri ve yabancı para birimine dayalı işlemleri için şöyle örnek verilmiştir. “Rapor veren bir şirket ülke dışı faaliyetlerini iki şekilde yürütebilir;

a. Yabancı para birimleri üzerinden işlemleri olabilir. Örneğin yabancı para ile alış- satış yapılabilir veya yabancı para üzerinden borçlanabilir ya da borç verebilir. Şirketin mali tablolarını hazırlamak için yabancı paralarla gerçekleştirilen işlemler şirketin açıklayıcı para birimi türünden ifade edilmelidir.

b. Yabancı kuruluşları olabilir...”

1.1 Finansal Tabloların Çevriminin Nedenleri

Çevrim İşlemi, farklı para birimi üzerinden hazırlanmış finansal tabloların, yerel para birimine dönüştürülmesi sürecidir (Karapınar, 1998:2). Bu süreç uluslararası ticarete farklı para birimlerinin işlem görmesi ve esnek kur sisteminin uygulanmaya başlamasıyla karmaşık bir hale gelmiştir. Finansal tabloların çevirisinin nedenleri şu şekilde özetlenebilir (Saban ve Genç, 2006:35-36).

- Finansal tabloların çevrilmesinin ana nedeni, konsolide finansal tabloların ana işletmeye ait olmasıdır. Burada ana işletmenin bulunduğu yer, konsolide finansal tabloların hazırlanmasında belirleyici bir unsur olmaktadır.

- Para birimlerinin farklı kurlara tabi olması nedeniyle önemli ölçüde kar veya zarar ortaya çıkar. Aşırı kar ya da zararı ortadan kaldırmak için finansal tabloların çevrimine ihtiyaç duyulur.
- Yabancı para cinsinden işlemler kaydetme, yurtdışı şube, iştirak ve bağlı ortaklık faaliyetlerini raporlama ve bağımsız işletmelerin faaliyet sonuçlarını yurtdışına raporlamak için finansal tabloların çevrimine ihtiyaç duyulur.

1.2. Yabancı Paraya Dayalı İşlemlerin Muhasebeleştirilmesinde Esas Alınacak Kurun Belirlenmesi

Standartta göre, yabancı para birimine dayalı işlemlerde, işlemin yapıldığı tarihte, parasal kalem, parasal olmayan kalem ayırımına bakılmaksızın, işlemin gerçekleştiği tarihteki geçerli kur üzerinden muhasebeleştirilir. İşletme açısından karar verilmesi gereken nokta, yabancı para birimine dönüştürülmesinde kullanılacak geçerli kurun hangi kur olacağıdır (Beyazıtlı, 2003:17).

Standartta geçerli kur “hemen teslim halindeki geçerli olan döviz kuru” olarak tanımlanmış olmasına rağmen uygulamada çok farklı kurlar ile karşılaşılabilir. Örneğin, T.C. Merkez Bankasınca ilan edilen döviz alış, döviz satış, efektif alış, efektif satış gibi objektifliği kabul edilen kur kotasyonları olduğu gibi; her bankanın uyguladığı alış ve satış kurları da söz konusudur. Bu konuda standartta somut bir belirleme yapılmamış olmakla birlikte işletme açısından kendi işlemi ile bağlantı kurulabilen geçerli kur, geçerli kurdur. Örneğin, bir bankada yapılan işlem banka kuruyla kayda alınabileceği gibi, T.C. Merkez Bankası tarafından belirlenen işlem tarihindeki kur da dikkate alınabilir (Çiftçi ve Şahin, 2008:40)

2.Mali Tabloların FASB 52 ‘Ye Göre Çevrilme

ABD’de FASB’ın yayınlamış olduğu 52 numaralı standarda göre bilanço ve gelir tablosu aşağıdaki kurlardan çevrilmelidir.

- √ Aktif kalemler dönem sonu kur ile,
- √ Yabancı kaynaklar dönem sonu kur ile,
- √ Özkaynak kalemleri Tarihi kur ile,
- √ Gelir tablosu kalemleri ortalama kur’a göre çevrilmektedir.
- √ Dönem net kar’ı gelir tablosunun sonucu olarak ortalama üzerinden bilançoda yer alır.
- √ Çeviriden dolayı oluşan çevrim farkları özkaynak grubunda yer almalıdır.

FASB 52 finansal tabloların çevirisinde hem geleneksel yöntemin hem de dönem sonu kuru yönteminin kullanılmasına izin verdi. Ancak bu yöntemlerin hangi durumlarda kullanılacağına dair açıklamalar getirdi. Halen FASB 52 yürürlükte olan ve Amerika'daki uygulamalara yön veren bir standarttır. Amerika'da finansal tabloların çevirisinde kullanılan esasların anlaşılabilirliği için FASB 52 ile açıkladığı fonksiyonel para birimi, yabancı para birimi ve raporlama para birimi gibi birtakım kavramların bilmesi gerekmektedir. Fonksiyonel para birimi, yabancı işletmenin faaliyet gösterdiği ana ekonomik bölgenin para birimidir. Raporlama para birimi, ana işletmenin finansal tablolarını düzenlediği para birimidir. Yabancı para birimi ise, raporlama para birimi dışındaki herhangi bir para birimidir (By Thomas I. Selling and George H. Sorter. Fasb Statement No.52)

2.1.FASB 52'ye Göre Uygulama Örneği

Merkezi İngiltere de olan A holding Türkiye deki şubesine ait mali tablo verilerine göre yabancı paralı işlemleri çevirmek istemektedir. 2014 yılına ait verilere istinaden döviz kurları aşağıdaki gibidir.

Ay	Döviz Kuru	Ay	Döviz Kuru	Ay	Döviz Kuru
Ocak	2,2795	Mayıs	2,0922	Eylül	2,2789
Şubat	2,2342	Haziran	2,1234	Ekim	2,2171
Mart	2,1898	Temmuz	2,0919	Kasım	2,2149
Nisan	2,1180	Ağustos	2,1619	Aralık	2,3189
Ortalama Kur		2,1934			

31.12.2014 AYRINTILI GELİR TABLOSU	Cari Dönem	Döviz Kuru	\$ Dolar
A-BRÜT SATIŞLAR	750.000		341.935
1-Yurt İçi Satışlar	750.000	2,1934	341.935
B-SATIŞ İNDİRİMLERİ (-)			
3-Diğer İndirimler (-)			
C-NET SATIŞLAR	750.000		341.935
D-SATIŞLARIN MALİYETİ (-)	300.000		136.774
1-Satılan Mamüller Maliyeti (-)	300.000	2,1934	136.774
BRÜT SATIŞ KARI VEYA ZARARI	450.000		205.161
E-FAALİYET GİDERLERİ	200.000		91.183
2-Pazarlama, Satış ve Dağıtım Giderleri (-)	70.000	2,1934	31.914
3-Genel Yönetim Giderleri (-)	130.000	2,1934	59.269
FAALİYET KARI VEYA ZARARI	250.000		113.978
F-DİĞER FAALİYETLERDEN OLAĞAN GELİR VE KARLAR	20.000		9.118
3-Faiz Gelirleri	20.000	2,1934	9.118
G-DİĞER FAAL. OLAĞAN GİDER VE ZARARLAR(-)	800		615
2-Karşılık Giderleri (-)	500	2,1934	228
5-Reeskont Faiz Giderleri (-)	300	2,1934	137
H-FİNANSMAN GİDERLERİ (-)	0		0
1-Kısa Vadeli Borçlanma Giderleri (-)			
2-Uzun Vadeli Borçlanma Giderleri (-)			
OLAĞAN KAR VEYA ZARAR	269.200		122.482
I-OLAĞAN DIŞI GELİR VE KARLAR	30.800		14.042
1-Önceki Dönem Gelir ve Karları			
2-Diğer Olağandışı Gelir ve Karlar	30.800	2,1934	14.042
J-OLAĞANDIŞI GİDER VE ZARARLAR (-)	100.000		45.591
1-Çalışmayan Kısım Gider ve Zararları (-)			
2-Önceki Dönem Gider ve Zararları (-)			
3-Diğer Olağandışı Gider ve Zararlar (-)	100.000	2,1934	45.591
DÖNEM KARI VEYA ZARARI	200.000		90.932
K-DÖNEM KARI VERGİ VE DİĞER YASAL YÜK. KARŞ.(-)			
DÖNEM NET KARI VEYA ZARARI	200.000		90.932

FASB 52 ye göre gelir tablosu kalemleri ortalama kur üzerinden çevrilmiştir. Dönem Net Karı 90.932 USD olarak hesaplanmıştır. Oluşacak yabancı para çevrim farkları öz kaynaklar grubunda gösterilmelidir.

Pasif (TL)			
Kalem Adı			
DÖNEN VARLIKLAR	TL Değerler	Döviz Kuru	Dövizli Değerler (USD)
Hazır Değerler	50.000	2,1934	22.796
Menkul Değerler	10.000	2,1934	4.559
Kısa Vadeli Ticari Alacaklar	30.000	2,1934	13.677
Stoklar	70.000	2,1934	31.914
Diğer Dönen Varlıklar	10.000	2,1934	4.559
Dönen Varlıklar Toplamı	170.000		77.505
DURAN VARLIKLAR			
Uzun Vadeli Ticari Alacaklar	30.000	2,1934	13.677
Mali Duran Varlıklar	50.000	2,1934	22.796
Maddi Duran Varlıklar	20.000	2,1934	9.118
Birikmiş Amortismanlar (-)	-10.000	2,1934	-4.559
Net Maddi Duran Varlıklar	10.000	2,1934	4.559
Maddi Olmayan Duran Varlıklar			
Diğer Duran Varlıklar			
Duran Varlıklar Toplamı	100.000		45.591
AKTİF TOPLAMI	270.000		123.097
Pasif (TL)			
Kalem Adı			
KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR			
Mali Borçlar	20.000	2,1934	9.118
Ticari Borçlar	10.000	2,1934	4.559
Diğer Kısa Vadeli Borçlar	10.000	2,1934	4.559
Ödenecek Vergi ve Diğer Yükümlülükler			
Diğer Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar			
Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar Toplamı	40.000		18.237

UZUN VADELİ YABANCI KAYNAKLAR			
Mali Borçlar	10.000	2,1934	4.559
Ticari Borçlar	10.000	2,1934	4.559
Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar Toplamı	20.000		9.118
ÖZ KAYNAKLAR			
Ödenmiş Sermaye	-		
Sermaye	110.000	2,1934	50.150
Ödenmemiş Sermaye (-)	-110.000	2,1934	-50.150
Sermaye Yedekleri	10.000	2,1934	4.559
Net Dönem Karı	200.000		90.932
Yabancı Para Dönüştürme Zararı			-4.309
Öz Kaynaklar Toplamı	200.000	2,1934	91.183
PASİF TOPLAMI	270.000		118.537

Burada mali tablolar karşılaştırıldığında -4.309 USD tutarında yabancı para dönüştürme zararı oluşmuş olup bu da Özkaynaklar grubunda raporlanmıştır.

2.2. UMS 21 ve IAS 21 Numaralı Standarda Göre Bilanço ve Gelir Tablosunun Çevrilmesi

TMS-21 ve IAS 21 nolu uluslararası muhasebe standartlarının 19-50 maddeleri yurtdışındaki faaliyetlere ilişkin finansal tabloların çeviri esasları düzenlenmiştir. Türkiye muhasebe standardı olarak uluslararası muhasebe standartları benimsendiğinden IAS 21'in söz konusu maddelerindeki hükümleri TMS ile aynıdır. Çünkü TMS tam set olarak uluslararası muhasebe standartları benimsenmiştir (Saban ve Genç ,Mali Çözüm 33 2006,S.76)

Bu standart aşağıdaki durumlarda uygulanır.

- İşletmenin finansal tablolarına konsolidasyon oransal konsolidasyon ya da öz kaynak yöntemi uygulanarak dahil edilen yurtdışındaki işletmenin faaliyet sonuçlarının ve finansal durumunun raporlama para birimine çevrilmesinde ve
- İşletmenin faaliyet sonuçlarının ve finansal durumunun finansal tablolarda kullanılan para birimine çevrilmesinde
- TMS 39 kapsamında olmayan yabancı para türev araçlar bu standart kapsamındadır. Ayrıca bu standart bir işletmenin türev araçlarına

ilişkin tutarları geçerli para biriminden finansal tablolarda kullanılan para birimine çevirirken de uygulanır.

- Yabancı paralı işlemler öncelikler işlem tarihindeki geçerli kurla kaydedilir. İşlem kolaylığı sağlamak için işlem günündeki geçerli kur yerine haftalık veya aylık ortalama kurlar da kullanılabilir. (Yılmaz,2008,8)

Her bilanço tarihinde parasal kalemler kapanış kuru kullanılarak çevrilir. Maliyet değerleri ile gösterilen parasal olmayan döviz cinsinden kalemler işlem tarihindeki kur ile çevrilirler. Döviz cinsinden makul değerleri ile gösterilen parasal olmayan kalemler makul değerlerinin tespit edildiği tarihteki döviz kuru kullanılarak dönüştürülür (Gerhart Förschle/Bettina Holland/Mattias Kroner Internationale Rechnungslegung: US GAAP, HGB und UMS, 5. Baskı Heidelberg: Economica Verlag Hüthig,2001,s.159).

Örnek; Türkiye de faaliyet gösteren XYZ Holding'in yurtdışında faaliyet gösteren bağlı ortaklığı olan K işletmesinin finansal tabloları ve bunlara ilişkin bazı açıklamalar aşağıdaki gibidir. K işletmesinin ise fonksiyonel ve raporlama para birimi Euro'dur. XYZ holding konsolide finansal tablolarını hazırlarken raporlama para birimi TL'dir. Bu nedenle K işletmesinin finansal tablolarını TL ye dönüştürülmesi gerekmektedir. Her iki işletme de UFRS ye göre raporlama yapmakta olup muhasebe politikaları birbirleriyle uyumludur. **TMS-21 ve IAS 21 'e Göre Dönüştürme İşlemi**

XYZ Holding 31.12.2014 Bilançosu Varlıklar	Döviz (Euro)	Döviz Kuru	TL
Dönen Varlıklar			
Hazır Değerler	100.000	2,8207	282.070
Alacaklar	400.000	2,8207	1.128.280
Stoklar	200.000	2,8207	564.140
Duran Varlıklar			
Tesis Makine Cihaz (Net)	300.000	2,8207	846.210
Toplam	1.000.000		2.820.700
Borçlar			
Kısa Vadeli Borlar	100.000	2,8207	282.070
Uzun vadeli Borçlar	200.000	2,8207	564.140

Özsermaye			
Sermaye	500.000	2,8267	1.413.350
Dağıtılmamış Karlar	200.000	2,8971	579.420
Yabancı Para Dönüştürme Zararı			-18.280
Toplam	1.000.000		2.820.700

K İşletmesi 31.12.XX Tarihli Gelir Tablosu (Euro)			
	Döviz (Euro)	Döviz Kuru	TL
Satışlar	3.000.000	2,8971	8.691.300
Satılan Malın Maliyeti	2.250.000	2,8971	6.518.475
Brüt Kar	750.000		2.172.825
Faaliyet Giderleri	500.000	2,8971	1.448.550
Vergi Öncesi Kar	250.000		724.275
Vergi	50.000	2,8971	144.855
Net Kar (zarar)	200.000		579.420

Kur Bilgileri; Örnek uygulamada sermayenin bulunduğu tarihte 1 Euro 2,8267 TL ,2014 yılı ortalama kuru 1 Euro 2,8971 TL 31.12.2014 tarihi itibariyle 1 Euro 2,8207 TL değerleri dikkate alınmıştır.

Yukarıdaki bilançoda Euro dan TL ye dönüştürülmesi işlemi sırasında tüm varlık ve borç hesapları dönem sonundaki kur, yani kapanış kuru ile dönüştürülmüştür. Sermaye hesabının dönüştürülmesinde ise tarihi kur üzerinden dönüştürülmüştür. Son olarak dönüştürülmüş varlıklar toplamı ile dönüştürülmüş kaynaklar (Borçlar+Özkaynaklar) toplamının farkı hesaplanır. Bu fark pozitif ise dönüştürme karı negatif ise dönüştürme zararı olarak değerlendirilir. Örneğimizde Bu fark pozitifdir. $[2.820.700 - (282.070 + 564.140 + 1.413.350 + 579.420)] = (-18.280)$ dolayısıyla -18.280 TL tutarında dönüştürme zararı ortaya çıkmıştır.

Sonuç

Uluslararası ticaretteki gelişmeler paralel olarak işletmeler yabancı ülkelerdeki işletmelere dövizle dayalı olarak ticari ilişkileri bulunmaktadır. Döviz kurlarının sürekli değişmesi finansal tabloların aynı para birimi cinsinden ifade edilmesi gereği ve ticari ilişkiler sonucunda ortaya çıkan kur farkları ile ilgili sorunların giderilmesine yönelik ulusal ve uluslararası boyutta muhasebe düzenlemelerine ihtiyaç duyulmaktadır.

Bu bakıma Yabancı paralı işlemlerin finansal tablolara etkisini hem FASB’ın yayınlamış olduğu 52 nolu standarda göre hem de TMS veya IAS 21 e göre incelenmiştir. Uluslararası yatırımcıların anlayabilecekleri para birimi cinsinden mali tabloların hazırlanması ortak bir dilin kullanımına yardım etmektedir.

KAYNAKÇA

- [1] Anonymous (2006). Accounting, Johannesburg: Accountancy SA.
- [2] Akdoğan, Nalân ve Orhan Sevilengül (1996). Tek Düzen Muhasebe Sistemi Uygulaması, Ankara: Ankara Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Odası
- [3] Beyazıtılı, Ercan (2003). “TMS-12 Kur Değişim Etkilerinin Muhasebeleştirilmesi Standardına Göre Yabancı Para Birimine Dayalı İşlemlerin Muhasebeleştirilmesi”, Muhasebe ve Denetim Bakış Dergisi, Ocak, Sayı:8, 15-22
- [4] Çiftçi, Yavuz ve Abdülkadir Şahin (2008). “TMS 21’e Göre Kur Farklarının Muhasebeleştirilmesi ve Vergi Uygulamalar Karşısındaki Durumunun İncelenmesi”, Finans Politik & Ekonomik Yorumlar Dergisi, Sayı: 516, 35-46.
- [5] Durmuş, Ahmet Hayri, “Yabancı Ülkelerde çalışan şirketlerimizin finansal tablolarını konsolidasyonda karşılaştıkları Sorunlar,” Türkiye VI. Muhasebe Eğitimi Sempozyumu Uluslararası Muhasebe ve Denetim Sorunları, Ankara: Gazi Üniversitesi Basın-Yayın Yüksekokulu Basımevi
- [6] Göğüş, Handan Sümer (2006). “Uluslararası Muhasebe Standardı (UMS) 21’e Eleştirel Bir Yaklaşım”, Yönetim Dergisi, Şubat, Sayı:53, 29-39.
- [7] Gökçen Gürbüz, Ataman Başak, Cakıcı Cemal TFRS uygulamaları Türkmen Kitabevi 2011.
- [8] IASB (2004). International Accounting Standards-21, Londra: IASB Yayınları

- [9] Karapınar Aydın (1998) Yabancı paralı finansal tabloların çeviri ve kullanılan yöntemler Mevzuat dergisi sayı 10 1-11.
- [10] Masun, Altan (2003). “Döviz Kuru Riskinden Etki Netleştirme Yoluyla Korunma”, Muhasebe ve Finans Dergisi, Temmuz, Sayı: 19, 115-120.
- [11] Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu Yayınları TMS-21 Kur Değişim Etkileri Standardı.
- [12] T. Dessa Garlicki, Frank J. Fabozzi, and Robert Fonfeder, The Impact of Earning Under FASB 52 on Equity Returns.
- [13] Wendell, J. Paul (2006). “IASB Developments”, SEC Accounting Report, Şubat, Sayı: 32, 2-6.
- [14] <http://www.tcmb.gov.tr/wps/wcm/connect/TCMB+TR/TCMB+TR/Main+Menu/Istatistikler/Doviz+Kurlari/Gosterge+Niteligindeki+Merkez+Bankasi+Kurlarii\2014dovizkurlari>